

stævnte skolelærer og kirkesanger Bredenbergs tiltale i denne sag fri at være.

De i underrettsdommen anmeldte salærer til indstævntes befalede sagfører i første instans udredes af det offentlige, hvorimod processens omkostninger for begge retter iøvrigt ophæves.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Justitskontoret.

Den kgl. Landsoverret i Viborg den 19. febr. 1842.

Leth.

Domsudskriften har i 1865 været fremlagt ved en forhandling i Løvlund Mølle i Grene sogn, og er da tilført følgende notat:

Forevist ved et den 30. august 1865 i Løvlund Mølle afholdt møde i anledning af afløsningen af kongetiende og småredsel i Grene sogn.

Hans Jensen.

EN GAMMEL BLYTÆKKERSLÆGT

Det er ikke let at følge landbyhåndværkerne og deres historie i gamle dage. De var i reglen ikke så ansete som gårdmændene og var ofte kun husmænd eller inderster, dog kunne der også tælles gårdmænd iblandt dem. Vi finder hos dem den såre almindelige tradition, at »man fødtes ind i sin stand«, ligesom tilfældet var i andre næringsgrene og stillinger, præstens søn skulle være præst, bødkerens bødker o.s.v.

Der skulle ikke blot støbes bly til kirketagene, men også adskillige herregårde havde et eller andet stykke tag eller et spir, der var blytækt, og rundt omkring var der vinduessprosser, blyknapper, ringe o. a., som skulle »færdiges«.

I 1600-tallet boede en blymesterslægt i Kvong. 1683 er der strid mellem Jørgen Arenfeld, Rugård, og Frands Juel, Frøstrup, om en eng i Frøstrup. I den anledning vidnede en mand, at hans salige fader *Søren Nielsen Blytækker* ca. 1644 fæstede den gård i Kvong, som nu var i Jørgen Arenfeldts eje. Blytækkeren havde gården i 15 år og da havde han den omstridte eng. Samtidig finder vi *Morten Nielsen* i Kvong som blymester, der sikkert er en broder til Søren Nielsen. Antagelig har også deres fader drevet håndværket.

Morten Nielsen har åbenbart haft arbejde på Øllufgård i Vester Nebel sogn, for i Øluf borgestue beskyldte han i 1651 Niels Hansen fra Lille Ølluf for at have taget en mynde (hund) fra fru Christence Krag og skilt hende af med den. Niels Jensen fik blymesteren dømt til at bevise, at påstanden var sand, eller lide »dele«, tiltale. Samtidig stævnedes Niels Hansen ham for 2 rdl. for 4 pund bly, som Morten Nielsen ikke havde betalt. I det hele taget var betaling med rede penge nok ikke blymesterens stærke side, for da han nogle år senere døde, fragik sønnen *Niels Mortensen*, Kvong, den 30. juni 1660 arv og gæld efter sin »salige fader Morten Nielsen blymester, som boede og døde i Kvong«. Vi må dog erindre os, at fattigdommen kan skyldes svenskekrigens gruelige plyndringer.

Den nævnte søn fortsatte faderens håndværk. Den 14. april 1662 var han sammen med flere andre håndværkere til syn over Kvong kirkes brøstfældighed og kaldes da »Niels Mortensen, Kvong, blymester«. Endnu 1683 beboer en Niels Mortensen en halvgård i Kvong by.

Også senere finder man enkelte gange dyrkere af det ret sjældne håndværk ude i sognene, således i

Ål sogn 1747, da Jens Blytækker får sin søn Jakob døbt.

H. K. Kristensen.

V. Horne hds. tingbog 1683 21/7, 1651 5/5, 1662 14/4, matriklen 1688, Ål kirkebog 1747.

BYGNING AF EN FISKERBÅD

De fartøjer, fiskerne brugte under tidligere tiders storfiskeri og senere fra de sydvestjyske fiskerlejer, var for størstedelen bygget på egnen. Vi ser derfor kongerne udskrive skibstømrere, når de havde brug for dem, således Frederik II, der under syvårskrigen lod hente 12 skibsbyggere fra Ribe-Oksbykanten, endnu dengang flest fra Ribe. Også i de følgende tider bygges der stadig skibe af folk i kystsognene.

I 1500- og 1600-tallet fiskede man mest med everter, der kunne have indtil 12 mands besætning. Man havde samtidig mindre både, »krogbåde«. Da fiskeriet senere tog af, gik man efterhånden helt over til de mindre fartøjer.¹⁾

Som et eksempel på et af de større og bedre af disse er nedenfor gengivet en kontrakt om bygningen af et sådant skib i året 1847. Det er netop ved den tid, tiden omkring 1850, man går over til at få større fartøjer, der så blev kaldt »æ hawskif«. Dog er der stadig ret megen forskel i størrelsen. »Bådene synes at være ret gode sejlere og selv i en storm godt kunne holde søen,« siger professor Krøyer 1843 om bådene ved Nymindegab.

På den tid var en gårdmand i Henneby kendt som en meget dygtig bådebygger. Peder Nielsen hed han, men kaldtes Peder Røgter i daglig tale. Den nævnte kontrakt er oprettet mellem ham og to unge, ualmindeilig driftige handels- og gårdmænd. De var ikke selv